

Цивільному кодексі України, буде за необхідне створити нову норму права, за якою відшкодування шкоди, буде виступати засобом цивільно-правової відповідальності в випадках, коли особа навмисно чи через свою недбалість, коли їй достеменно відомо про захворювання, заражає певною інфекційною хворобою іншу особу. Дана норма права, допоможе врегулювати цивільно-правову відповідальність, щодо зараження різними хворобами як COVID-19, ВІЧ та іншими інфекційними хворобами, що можуть спричинити тяжкі наслідки або смерть. Оскільки цивільне право загалом регулює приватний спектр відносин кожної людини, тому проблему захисту права фізичної особи на здоров'я можливо захистити лише даною кодифікованою нормою у Цивільному кодексі України, що стане засобом боротьби з пандемією COVID-19.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
2. Ківалова Т.С. Відшкодування шкоди, завданої правам власника. Цивільне право України: підручник в 2-х т. За ред. Є.О. Харитонова, Н.Ю. Голубевої. Х.: Одиссей. Т. 1. 2008. 622 с.
3. Ківалова Т.С. Зобов'язання, які виникають внаслідок завдання шкоди: навчально-методичний посібник. За ред. Є.О. Харитонова. Одеса: Фенікс, 2007. С. 9-12.
4. Ківалова Т.С. Поняття та система зобов'язань відшкодування шкоди. Цивільне право України: підручник у 3 кн. За ред. Є.О. Харитонова. Одеса: Юридична література. Кн. 3. 2006. 745 с.

*Домбровська Юліана Юрївна,
студентка 4-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Завальнюк С.В.*

ПРАВО НА МИРНІ ЗІБРАННЯ: ОСОБЛИВОСТІ В УМОВАХ БОРОТЬБИ З COVID-19

Після першої хвилі коронавірусної інфекції COVID-19 настає друга не менш масштабна та складна. Суспільство та держава ще не відійшли від наслідків першої, а вже треба оцінювати та активно протидіяти наслідкам наступної. Порушена економіка та вимушене обмеження прав людини та громадянина стали найбільш складними супутниками боротьби з COVID-19.

В Україні одним з найбільш традиційних прав людини є право на мирні зібрання. Необхідність встановлення пропорційних обмежень свободи зборів не

викликає сумнівів ні в одній правовій системі. Свобода зібрань дозволяє і регулює демонстрацію «деструктивних» пристрастей. Вона усвідомлено допускає такі прояви громадянської активності, які при «вмілому» керівництві можуть зруйнувати конституційний порядок, який їх же захищає. Навіть виключно мирні публічні заходи, які повністю укладаються в рамки закону завдають незручності і занепокоєння особам, які не беруть в них участі перешкоджаючи реалізації інших прав (права власності, права безперешкодного проходу або проїзду, свободи підприємництва).

Водночас в контексті обмеження свободи участі дуже часто трапляється порушення принципу пропорційності. У підсумку, в Україні спостерігається стійка тенденція до протиправного обмеження права на свободу мирних зібрань, у результаті чого громадяни все частіше звертаються за захистом до Європейського Суду з прав людини. Особливо актуальною, проблема обмеження права на мирні зібрання, стала у зв'язку з протидією коронавірусній інфекції COVID-19.

Право на мирні зібрання закріплене в Конституції України [1], ст. 11 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод [2], ст. 21 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права [3], ст. 315 Цивільного кодексу України [4]. В Конституції України в ст. 64 чітко закріплена норма, за якою конституційні права (у тому числі й право на мирні зібрання) не можуть бути обмежені, крім випадків, які встановлені в Основному законі. Можливість обмеження передбачена лише у випадку запровадження військового чи надзвичайного стану.

Відповідно до положень Постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 р. №211 на території України з 12.03.2020 р. до 22.05.2020 р. було встановлено карантин [5]. Аналогічною постановою від 22.07.2020 р. №641 карантин було встановлено з 01.08.2020 р. по 31.12.2020 р. [6]. В останній постанові мова йде про заборону проведення будь-яких масових заходів з кількістю учасників більше 50 осіб зі зменшенням кількості осіб до 20 осіб в залежності від рівня епідемічної безпеки. Такі заходи доповнюються обмеженнями пересування.

В цьому випадку досить сумнівною видається правова сила вказаних постанов Кабінету Міністрів України, адже, в Конституції України чітко вказано, що право на мирні зібрання може бути обмежене тільки судом, причому, таке рішення має на меті забезпечення інтересів національної безпеки та громадського порядку. З однієї сторони – охорона здоров'я населення входить в інтереси національної безпеки, з іншої – порядок обмеження передбачає, що ініціативна група громадян звертається до органу влади

(місцевого самоврядування або виконавчої влади) із запитом про проведення мирного зібрання. Цей орган повинен звернутися до суду з клопотанням про заборону проведення мирного зібрання у зв'язку з карантинном. Якщо суд ухвалює рішення про таку заборону – воно доводиться до ініціативної групи, яка повідомляє його громадськості. В цілому Конституція України допускає обмеження права на мирні зібрання лише за умови, коли таке зібрання має індивідуальний характер та рішення про таке обмеження приймається судом. Це означає, що ні Верховна рада України, ні Кабінет Міністрів України в підзаконному нормативно-правовому акті не має права обмежити реалізацію права на мирні зібрання. Лише суд, врахувавши усі обставини, може вирішити чи становить таке зібрання загрозу охороні здоров'я. Натомість, Постанови Кабінету Міністрів України дозволяють органам влади обмежувати такі зібрання.

Цікаво, що в правоохоронних органах коментують таку ситуацію тим, що жодних заборон на участь в мирних зібраннях немає, наявне лише обмеження за кількістю. За умови перебільшення цієї кількості правоохоронні органи мають проводити профілактичні бесіди і роз'яснення з учасниками мирних зібрань. Водночас, попри такі коментарі, непоодинокими є випадки, коли право на мирні зібрання порушувалися у зв'язку з запровадженням карантинних заходів. Так, за матеріалами Доповіді щодо ситуації з правами людини в Україні правоохоронні органи припиняли мирні зібрання на підставі вільного трактування карантинних обмежень, пов'язаних з коронавірусною інфекцією COVID-19. Щодо організаторів таких зібрань застосовувались адміністративні санкції чи відкривалось навіть кримінальне провадження.[7].

Подібні оцінки дій правоохоронних органів в Україні непоодинокі, що однозначно свідчить про наявність утиску на учасників або організаторів окремих мирних зібрань через застосування заходів протидії поширенню коронавірусної інфекції [8].

Підводячи підсумки, зауважимо, що дії Кабінету Міністрів України, органів місцевої влади, правоохоронних органів, націлені на встановлення перепон для реалізації права на мирні зібрання на підставі рішень уряду про запровадження карантинних заходів протидії поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 не відповідають положенням Конституції України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод зі змінами, внесеними Протоколом № 1. Офіційний вісник України. 1998. №13. Ст. 270
3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_043
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.
5. Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 р. №211 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-%D0%BF#Text>
6. Про встановлення карантину та запровадження посилених протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.07.2020 р. №641. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/641-2020-%D0%BF#Text>
7. Доповідь щодо ситуації з правами людини в Україні. URL: <https://www.ohchr.org/Documents/Countries/UA/30thReportUkraine-UA.pdf>
8. Відкрита заява правозахисних організацій щодо застосування вибіркового тиску на учасників мирних зібрань під час карантину на прикладі акції «Весна на граніті». URL: <http://umdp1.info/news/zvernennya-tsentru-gromadyanskyh-svobod-taasotsiatsiyi-umpdl-shhodo-zastosuvannya-vybirkovogo-tysku-na-uchasnykiv-myrnyh-zibran-pid-chas-karantynu-na-prykladi-aktsiyi-vesna-na-graniti/>

Климишина Анастасія Євгенівна, Мазур Максим Ярославович,
студенти 3-го курсу факультету прокуратури та слідства (кримінальної
юстиції) Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: к.ю.н., професор Калітенко О.М.

ЦИВІЛІСТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ПРИВАТНИХ ІНТЕРЕСІВ У УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID – 19

Поняття «пандемія COVID-19» неочікувано увійшло в наше життя. COVID-19 був вперше помічений у китайській провінції Хубей наприкінці 2019 року, зараження цим вірусом було зафіксовано у більш ніж 130 країнах світу. З 11 березня Всесвітня організація охорони здоров'я визнала поширення хвороби – пандемією [2].

Також територія України не залишилась осторонь від пандемії. В Україні щоденно стрімко зростає статистика захворюваності.

Коронавірус став причиною незліченної кількості значних загострень у тисячі малих і середніх підприємств.

Із запровадженням карантинних обмежень майже всі приватні підприємці істотно відчували різке зниження рівня своїх прибутків та деякі із них зовсім були